

## БАНКУТСТВО ЯК ІНСТИТУТ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

доц. Кірсанова Т. О., студент гр. Ф-73 Чихар А. І.

Фінансова криза, яка склалася у світі, характеризується великим спадом обсягів виробництва в різних галузях, зниженням фінансової стійкості більшості українських підприємств та зростанням кількості підприємств-банкрутів. Паралельно цьому, відбуваються зміни форм власності більшості підприємств, а на їх основі створюються нові підприємства - переважно підприємства недержавної форми власності.

У світовій практиці найбільш дієвим способом витіснення неплатоспроможних суб'єктів господарювання є застосування інституту банкрутства. Його основним призначенням можна вважати необхідність задоволення інтересів суб'єктів господарської діяльності, задоволення їх майнових прав у системі економічних відносин з метою забезпечення сталого збалансованого розвитку економіки.

Питання становлення та розвитку інституту банкрутства як одного з напрямків стабілізації економіки досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені. А саме: К.В. Балдін, Б.М. Грек, В.І. Клайн, О.І. М.Я. Коробов, Копилук, П.І. Орлов, О.О. Терещенко, А.В. Череп, А.М. Штангрет, О. Шевчук, З.Є. Шершньова та інші.

За сучасних умов кожне підприємство повинно правильно оцінювати свій виробничий та економічний потенціал, стратегію подальшого розвитку. Адже незначні порушення на стадіях відтворювального процесу негативно впливають на подальшу фінансово-економічну діяльність, що у свою чергу призводить до кризових явищ та банкрутства.

Оздоровлення господарського середовища залежить від діяльності держави, насамперед від формування державою інвестиційного іміджу. Цьому може сприяти і правильне функціонування інституту банкрутства.

Початком формування інституту банкрутства можна вважати дату прийняття та введення в дію Верховною Радою Закону України «Про банкрутство» № 2343-ХІІ від 14.05.1992 р. Рішенням Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2006 року у складі Міністерства економіки був створений урядовий орган державного управління – Державний департамент з питань банкрутства.

За даними Світового банку і Міжнародної фінансової корпорації позиція України у рейтингу «Ведення бізнесу» за індикатором «закриття бізнесу» є низькою порівняно з іншими країнами світу і за останні роки на краще не змінилася, а навпаки погіршується. Негативні фактори цього явища є значні витрати, пов'язані з процедурою банкрутства та низький показник індексу стягнення. Так, за показником «закриття бізнесу» Україна у 2011 році посіла 150 місце серед 183 країн світу, бізнес-клімат яких досліджувався; у 2010 році – 145 місце. Середня тривалість процедури банкрутства у 2011 році становить 2,9 роки; фінансові витрати на впровадження справи про банкрутство – 42% від вартості майна. Індекс стягнення у процедурі банкрутства становить 7,9 центів на долар. Для порівняння середня тривалість процедури банкрутства у Казахстані становить 1,5 роки, фінансові витрати на впровадження справи про банкрутство – 15% від вартості майна, у Молдові – 9 %, в Польщі – 20 %; індекс стягнення у процедурі банкрутства у Білорусі становить 28,0 центи на долар, Казахстані - 43,3, Польщі – 31,3[1].

Взагалі слід зазначити, що процеси банкрутства в Україні недостатньо прозорі. За даними зведеної інформації по Державному департаменту з питань банкрутства станом на 01.05.2011р. загальна кількість підприємств в Україні, які перебувають в процедурах банкрутства складає 14265, з них державних підприємств - 331, з них: в розпорядженні майном – 139; в санації - 67; в ліквідації – 103[2].

Як висновок, слід відмітити, що інститут банкрутства в Україні часто застосовується не за призначенням – процедура банкрутства не стала інструментом відновлення платоспроможності підприємств, а використовується для швидкої зміни власника підприємства яке знаходиться у кризовій ситуації і частково для ще більшого збагачення заможних верств населення нашої країни. І тому все ж таки залишається питання вдосконалення інституту банкрутства у сучасних умовах існування економіки нашої держави. Потрібно переглянути повноваження арбітражного керуючого, посилити контроль за їх діяльністю, що покращить якість надання послуг. Пропонується скасувати ліцензування арбітражних керуючих, що дозволить усунути хибне уявлення про арбітражного керуючого як про підприємця та підвищить авторитет професії, та якість надання послуг.

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про відновлення платоспроможності або визначення його банкрутом» від 01.02.2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.commerciallaw.com.ua/uk/low-projects/133-pzpvzddzuvdp> - Назва з екрану.

2. Аналітична інформація щодо реалізації державної політики у сфері банкрутства Державним департаментом з питань банкрутства за квітень 2011 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.sdb.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=47511&cat\\_id=38904](http://www.sdb.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=47511&cat_id=38904) - Назва з екрану.